

5 INTERPRETASIE TRADISIËS

Tydens hierdie beweging van die navorsing word gepoog om die ervaringe (verhaal) te interpreteer in die lig van bestaande interpretasietradisië. Die diskoerse en tradisië wat persepsies en gedrag beïnvloed word geïdentifiseer en in verband gebring met die ervaringe.

‘n Diskoers (of interpretasietradisie) is ‘n sisteem van betekenis, metafore, voorstellings, beelde, stories en stellings wat by mekaar aansluit en mekaar wedersyds ondersteun om ‘n objek of konsep te konstrueer. Daar bestaan verskillende diskoerse t.o.v. ‘n spesifieke saak. Sommige diskoerse ontwikkel, word later algemeen aanvaar en word eindelik as die waarheid gesien. (Vgl 2.2.3 vir ‘n meer volledige bespreking)

Weens Suid-Afrika se isolasie a.g.v. die apartheidsbeleid, het die aanbreek van postmodernisme by die land verbygegaan. Hierdie isolasie was op sport-, ekonomiese-, kulturele- en ander gebiede van toepassing. Teen die tyd dat Suid-Afrika weer vir die wêreld aanvaarbaar was en die isolasie opgehef is was postmodernisme in die westerse wêreld goed op dreef.

Dit beteken dat die postmodernistiese wêreldbeskouing en lewenshouding soos ‘n vloedgolf oor Suid-Afrika gespoel het. “... is dit asof ons in Suid-Afrika deur die “rapids” beweeg en die postmodernisme plaas ongekende druk op alle sisteme,...” (Müller 1996:57)

“Die nuwe Suid-Afrika is onherroeplik in ‘n volgende tydsgees waarvan ons nie kan ontsnap nie, aangesien ons keuseloos deel is van die postmoderne tyd. In hierdie sin is **ons in die onstabiele revolusionêre fase** van die paradigmatiese teorie van Thomas Kuhn.” (Du Toit 2000:59)(Müller 1996:57)

Dit was nie ‘n geleidelike, ‘natuurlike’ proses nie. Daarom is dit nie vreemd dat die botsing tussen modernisme en postmodernisme so hewig is in die land nie. Dit was en is verwarrend vir die meeste mense. Die twee reaksiepole is ‘n totale oorgawe aan en meevoering deur postmodernisme en ‘n behoudende teenreaksie en verdediging van dit wat was.

Daar is dus 'n groot potensiaal dat die diskoerse wat geld in Suid-Afrika en in Nieu-Seeland tot 'n groot mate kan verskil. Hoewel die Vermaaks die paradigmaskuif in Suid-Afrika op 'n produktiewe manier probeer integreer het in hulle lewens was die verskil tussen die diskoerse wat gegeld het in Suid-Afrika en die diskoerse wat in Nieu-Seeland geld in kontras met mekaar.

Die invloed van interpretasietradisies/diskoerse op teenstellings wat in die Vermaak gesin ontstaan het gaan bespreek word - wat was die interpretasietradisie wat gegeld het, wat is die interpretasietradisie wat geld en hoe is hierdie kongruensieprobleem hanteer. In verskeie gevalle het die selektiewe toepassing van diskoerse reeds gelei tot 'n verandering. Hulle verhuising na Nieu-Seeland het sekere prosesse verhaas en in ander gevalle gelei tot die verwerping van diskoerse en die aanvaarding van diskoerse wat redelik verskil van die voriges.

Die kontraste/kongruensieprobleme wat ter sprake gaan kom is: van patriotiese Suid-Afrikaners na mense wat aansoek doen vir verblyfreg in Nieu-Seeland; van toegewyde Gereformeerde lidmate tot lidmate van 'n Baptiste gemeente; van mense wat geglo het hulle roeping lê in Afrika na mense met 'n roeping in die land van die Lang Wit Wolk; van 'n positivistiese "Afrikaner" opvoeding van kinders tot 'n nuwe postmoderne opvoeding van kinders; van 'n huwelik wat van eksterne emosionele ondersteuningsnetwerke gebruik maak tot 'n huwelik wat selfonderhoudend is; van 'n gesin met 'n oorwerkte pa tot 'n gesin wat nader aan mekaar beweeg het.

Heelwat aspekte van diskoerse wat in Nieu-Seeland geld is reeds ter sprake gebring onder 4.1.1.2 (Suid-Afrikaanse indrukke van Nieu-Seeland.) en daar sal gevolglik dikwels terugverwys word daarna.

5.1 **Van Patriotiese Suid-Afrikaners na Mense wat aansoek doen vir Verblyfreg in Nieu-Seeland**

Billikheidshalwe moet onmiddellik gesê word dat die Vermaaks steeds patriotiese Suid-Afrikaners is. Hulle het steeds 'n liefde vir, 'n trots op en 'n verlange na Suid-Afrika. Hulle is goeie ambassadeurs vir Suid-Afrika en poog om 'n gebalanseerde beeld van Suid-Afrika deur te gee in Nieu-Seeland.

Wat die stelling beteken is dat die Vermaaks mense was wat gevoel het dat 'n mens in Suid-Afrika moet bly en daar jou deel bydra en jou roeping uitleef om die land op te bou. Nou is hulle 'n gesin wat in Nieu-Seeland bly en hier aansoek doen vir verblyfreg.

5.1.1 **Suid-Afrikaners**

Daar was verskeie diskoerse wat gegeld het as die Vermaaks se definisie van 'n Suid-Afrikaner en dan spesifiek ook 'n Afrikaner. Wessel se gevoel oor die oorweging van werk in die buiteland spreek vanself: *Ook selfs in die buiteland gekyk. Dit het my geweldig gestres. Hoe kan ek as Afrikanerseun my familie hier los? Hoe gaan my vrou en kinders in 'n Engelse omgewing aanpas? Alet verwoord dit deur te vertel dat hulle vir Suid-Afrikaners aan die begin van die vier maande locum in Nieu-Seeland gesê het: "Hoekom is julle hier, julle kan 'n verskil in Afrika maak." "Julle moet teruggaan, julle plek is nie hier nie, julle plek is daar..."*

'n Goeie Suid-Afrikaner hardloop nie weg nie. Baie sterk is die diskoers dat 'n goeie Suid-Afrikaner nie oorsee gaan bly en werk nie. Die wat dit wel gedoen het vanaf 1994 is min of meer as verraaiers gekategoriseer. Daar word skouer aan die wiel gesit, die probleme wat op jou pad kom word hanteer en deurgewerk. Die Afrikaner het 'n trotse geskiedenis waarin moeilike omstandighede die hoof gebied is en iets besonder bereik is. Dit is ons land, ons kan nie alles laat tot niet gaan nie.

Die Afrikaner is aan die suidpunt van Afrika geplaas met 'n baie spesifieke roeping. Om uit die land te gaan impliseer ook 'n verwerping van hierdie roeping.

Mettertyd het die diskoers bietjie verander. Daar was al meer mense wat familie en vriende gehad het wat die land verlaat het. *Dit was deel van ons verwysingsraamwerk van jongmense wat weggaan, wat oorsee gaan. Party kom terug, party bly weg.. party verloor jy kontak mee.....*

Hierdie diskoers het met verloop van nog tyd verder verander. Die diskoers het meer genuanseerd geword. Daar is steeds 'n gevoel dat elke Suid-Afrikaner 'n roeping en 'n rol het om Suid-Afrika op te bou ter wille van al die land se mense. Tog is daar 'n groter openheid teenoor diegene wat 'n alternatief oorweeg. Daar is verskeie mense wat selfs diegene wat in die buiteland 'n lewe gaan probeer maak beny. Alet se pa verwoord dit deur te sê dat hy die geleentheid ook sou aangryp indien hy jonger was. Dit was ook die sentiment van vele mense wat ons in Zeerust gegroet het.

'n Afrikaner is iemand wat trots is op sy/haar familie geskiedenis. Wessel vertel met trots hoe sy voorouers betrokke was by die stigting en opbou van die Gereformeerde Kerk Barkly-Oos. Dit beteken ook dat 'n Afrikaner sy verantwoordelikhede teenoor die familie moet nakom. As oudste seun is dit Wessel se verantwoordelikheid om vir die familie te sorg. As seun is dit belangrik om te sorg dat die familietradisie sal voortleef. Wanneer Wessel se doopdag ter sprake kom skryf hy:

...nog 'n seun wat sy Oupa se name erf. Nog 'n seun wat die Groot genade van Ons Vader van sy geboorte af ervaar. Nog 'n seun wat in die Gereformeerde tradisie sal voortleef.

Dit is ook duidelik dat dit belangrik was dat 'n Afrikaner by die kerk betrokke moet wees en dat die kerklike tradisie in stand gehou moet word en voortgedra moet word.

Wessel en Alet het gerieflik binne hierdie diskoerse gefunksioneer ....*dit lyk vir my vreemd dat ons twee in 'n ander land kom werk het, want ons het nooit ons afrikaner agtergrond bevraagteken nie. Ons het nooit ons ouers bevraagteken nie, nie ek of sy nie. Dit was goed, dit was reg, ons was gelukkig, daar gaat ons. Ons het nie vrae gevra, ons het nie gewroeg en geworstel nie.....*

5.1.2 Suid-Afrikaanse Nieu-Seelanders

Die feit dat die locum net vir vier maande was het dit vir die Vermaaks moontlik gemaak om in Nieu-Seeland te kom werk sonder dat daar veranderinge aan hulle geldende diskoerse gemaak moes word.

En toe kom die locum in Nieu-Seeland. Wat toe totaal alles verander. Dit het nie die beginsels verander nie, maar dit het gedagtepatrone verander, dit het gedagte.... "trends" verander. Ons het weggebreek van die idee maar net in Afrika is daar 'n roeping. So gaan daar in die tyd nuwe wêreld oop.

Die ervaring van 'n nuwe situasie, die ervaring daarvan om binne ander diskoerse te lewe het verandering gebring. Die ses maande wat hulle terug is Suid-Afrika toe het hulle gebruik om verhale af te sluit, om die een stel diskoerse te verruil vir 'n volgende stel.

Wat dit makliker gemaak het, en die afsluit van my werk, van ons werk, in die Strand was vir ons sigbaar. .... ,die kerk se verhaal het ons afgesluit. Ek was nie meer ouderling nie, ek was nie meer sameroeper van die jeug nie,..... die kinders was deur kleuterkerk, so daai deel het ons afgesluit waarin sy 'n groot rol gespeel het. En ons het begin afskeid neem. In my praktyk ook, in daai ses maande, ek het vir almal gesê ek gaan weg en hoekom ok, so daar was ook afskeid gewees. Dit het werklik vir ons gevoel of ons daai fase afgesluit het.

Die ses maande het almal die geleentheid gegee om gewoon te raak aan die idee dat die gesin na Nieu-Seeland gaan verhuis.

Tyd te gee om aan te pas. Dit is ook....dit was vir my ook belangrik... dat ek....ek het besluit ons kom. Ek het my beroep, wil ons hier hê. Maar was vir my belangrik dat Alet, dat my kinders en dat my familie saamstem en saam met ons die ding doen.

Hierdie proses waartydens die een stel diskoerse verruil word vir die volgende is nie maklik nie. Daar was tog dae wat mens gewonder het....ons het nog altyd gesê ons moet hier bly, ons het 'n plig hier. Nou begin ons dan verander. Daar was tog dae wat dit bietjie konflik veroorsaak het.

Hulle moes hulle verledeverhaal oorvertel, anders interpreteer om hierdie proses te regverdig. *Ja... ons was gelukkig in Somerset-Wes, ons was... dit het goed gegaan. En iets moes gebeur het om ons ongelukkig te maak, dat ons kan skuif. En daai ses maande het....*

Nou geld ander diskoerse al meer. Alet noem die ou diskoerse, diskoerse van mense met 'n klein wêreldjie, en die nuwe diskoerse, diskoerse van mense met 'n groot wêreld. Ons is inwoners van die wêrelddorp ("global village"). Ons hoef ons nie meer te beperk tot een voorstad (Suid-Afrika) nie.

'n Goeie Suid-Afrikaner is ook iemand wat na die buiteland kan gaan en daar kan gaan wys wat steek in 'n Suid-Afrikaner. Die bydrae en roeping kan wees om die wêreld 'n beter plek te maak om in te bly.

'n Belangrike nuwe diskoers is dat 'n mens die verantwoordelikheid en die reg het om die bes moontlike besluite te neem t.o.v. jou gesin se toekoms.

Om uit Suid-Afrika te trek beteken nie noodwendig dat 'n mens Suid-Afrika afskryf of verraai nie.

Dit is moontlik vir 'n Suid-Afrikaner om in Nieu-Seeland te bly en 'n Suid-Afrikaanse Nieu-Seelander te wees.

5.2. Van toegewyde Gereformeerde lidmate tot lidmate van 'n Baptiste gemeente

5.2.1 Lidmate van die Gereformeerde Kerk

Katkisasie was Maandae middae. Ons is gedril en het baie verse uit die kop geleer. Al die leerstellings van die Dopper kerk is sonder enige vrae aan ons voorgehou. Geen bespreking of geen debat is toegelaat nie. Feite is feite. En ons moes dit net leer. Vir my was dit maklik. Soos jy weet is ek nie een wat baie vrae vra nie. Ter wille van vrede het ek maar net aangegaan. Selfs as ek alleen was het ek ook nie geworstel met vrae nie. Dit was reg soos ons geleer het en ek het veilig gevoel. Daar was nie rede om te twyfel

in die owerhede nie. In St 9 het ek en Anke gekatkiseer. Ouma was baie trots. Twee kleinkinders saam gekatkiseer! Ek kan een vraag baie goed onthou. Hoekom is jy 'n Dopper? Die antwoord is vooraf gememoriseer. "Dit is die enigste kerk met 'n ware en regte leer" Jare later het ek dit in 'n kerkraadsvergadering in die Strand ook weer gehoor. "Onthou broers ons kerk se leer is waar en reg - die enigste"..... Die antwoord het my gepla, maar nie gedurf om dit te bevraagteken nie.

Die diskoers t.o.v. kerk wat geheers het is duidelik. Nadat Wessel en Alet getroud is was dit steeds die geval.

Ons was albei gelukkig in die Gereformeerde Kerk. Veilig, want 'die leer is mos reg'. Ons het nie die nodigheid gesien of die behoefte gehad om enige vra te vra oor die leer en leringe van ons kerk nie. Kortom ons was tevrede. Ons het ons kinders ook in dieselfde tradisie grootgemaak.

Agter die diskoers dat die Gereformeerde kerk die enigste kerk met die ware leer is, skuil die diskoers dat die kerk jou toegang tot die saligheid is, of dan, jy moet in die regte kerk wees om te kan hemel toe gaan.

Hierdie diskoers het 'n gevoel van veiligheid gebied. Maar hierdie diskoers het ook tot 'n eng siening van die kerk gelei. *Ek het die liggaam van Christus gesien as die Gereformeerde kerk en elke lidmaat is 'n ander ledemaat...*

Dit gee ook aan een kerk 'n eksklusiwiteit en kan maklik lei tot 'n geestelike arrogansie.

Binne hierdie diskoers het ook verskeie teologiese diskoerse gegeld. *Onthou tot nou toe was net die Ds en ouderling wettig en geleerd genoeg om te bid. Tuis het net die gesinshoof gebid. En daar was net sekere ooms wat regtig kon bid.*

Hoe arm was ons in die ou dae? Gebed was slegs vir spesifieke mense en tye bestem.

Op universiteit leer Wessel die vreugde ken om die teenwoordigheid van die Here te ervaar in alles wat met hom gebeur en om saam met ander te bid. *Meer en meer begin bewus raak van die feit dat ons nie die Here in 'vorm' en 'leer' kan vasbind nie. Nee, Hy is oral.*

In die 90's het dit begin verander.

Soos die kinders begin groot word het die vrae begin kom. Onthou die middel 1990 jare was gekenmerk deur groot veranderinge wat beslis ook na ons as blanke Afrikaners oorgespoel het. Skielik is die geslag voor ons se doen en late openlik bevraagteken en gekritiseer. Ook op geestelike gebied het die vrae begin kom. Ons vrae het meer oor 'hoe die kinders die kerk ervaar' gegaan en die vrae wat deur ons vriende met kinders gevra word. Ek het altyd hard verdedig aan die gewoontes en 'formalismes' en tradisies. Dit het moeiliker geword om die kinders met ' die kerk sê so' tevrede te stel. (So is ek en my gesin voorberei vir die groooot verandering wat voorgelê het.)

Die diskoers dat die kerk en kerklike tradisie verhewe is bo kritiek is gedekonstrueer. Vrae is gevra en die manier van doen is vanuit die praktyk bevraagteken. Dit is 'n kenmerk van 'n samelewing wat in 'n postmoderne denkraamwerk inbeweeg het.

Dit is ook heeltemal teen die van-bo-na-onder, modernistiese benadering.

'n Belangrike diskoers wat gegeld het en steeds geld is dat 'n mens betrokke behoort te wees by die kerk. *Soos my ouers en groot ouers het ek gou by die kerkbestuur betrokke geraak. Ja en my dankbaarheid was groot , dus ek wou en ek moes.*

Uit dankbaarheid is 'n mens betrokke by die kerk.

5.2.2 Lede van "Baptist Hawera"

Hierdie dankbaarheid het daartoe gelei dat die Vermaaks moeite gedoen het om 'n geestelike tuiste te vind. Om die diskoers dat die Gereformeerde kerk die enigste ware kerk is, in stand te hou was onprakties - daar was nie 'n gemeente nader as twee ure se ry nie. Die diskoers dat 'n mens betrokke moet wees by 'n gemeenskap van gelowiges verhoed dat die gesin onttrek. *Ons kan mos nie. Ons het broers en susters nodig. En ons het mos 'n taak in die 'gemeente' ook.*

Die diskoers wat in Hawera geld is dat dit nie saak maak in watter gemeente jy aanbid nie - solank jy net aanbid. .... *daar is 'n gemaklikheid in die dorp oor die ander kerke. Anderton wat nou op die plaas is...hulle is Christene, hulle is nie noodwendig Presbiteriane nie, so...deel van ons vriendekring daar ook.... ons is maar net Christene.*

Die Liggaam van Christus as metafoor maak dit moontlik om van 'n Gereformeerde tradisie na 'n Baptiste tradisie te beweeg. *Die liggaam van Christus is vir my 'n groter beeld nou. Dit is waar die oogklappies dalk afgegaan het. Dis nie meer die klein afrikaner Christen plekkie nie.*

Die diskoers oor die Kerk van Jesus Christus het aansienlik verander. *Ek het die liggaam van Christus gesien as die Gereformeerde kerk en elke lidmaat is 'n ander ledemaat, waar ek hom nou sien dat as die liggaam van Christus - die Gereformeerde kerk is dalk die hart en die Baptiste kerk dalk die arm, Sally's is dalk die voete..... Maak nie saak waar pas jy nie.....*

Die diskoers dat die leer van die kerk die belangrikste oorweging is het plek gemaak vir die diskoers dat daar aanbid moet word in 'n gemeente waar die gesin se bedieningsbehoefte bevredig word. *Ons eerste vier maande het ons by die Presbiteriaanse kerk aangesluit. Gereeld hulle dienste bygewoon. Dit was veilig. Dit was 'reg'. Almal in die kerk het ook so gereken. So aan die einde van die vier maande het ek begin wonder hoe ek dit kan regverdig dat ek in 'n kerk sit met my kinders en daar is geen ander kinders nie.*

Die diskoers dat die vorm en tradisie van die kerk oorheersend belangrik is swig voor die diskoers dat vorm nie alles is nie, maar dat liefde en omgee ook belangrik is. *Die ds het nog niks gesê wat ek as lasterlik of dwaalleer beskou nie. Hulle vorm is net anders. Die liefde wat ons ontvang is opreg en wonderlik.*

Die diskoers dat die Here stigtelik en ordelik gedien moet word in 'n gewyde atmosfeer, is verruil vir 'n diskoers wat plek maak vir musiekinstrumente, vir emosie, vir 'n gemaklike atmosfeer. Die nuwe diskoers maak geloof meer prakties, meer alledaags. *Nog positiewe ontwikkelinge. Ons praat weer in die huis oor ons geloof. Ons is honger vir 'kos'.*

Die klem op die versorgende liefde van God wat die gemeente in Suid-Afrika geplaas het is nou verryk deur 'n klem op die uitdra van die Blye boodskap.

So is daar nog baie voorbeelde. Hierdie dekonstruksie van ou diskoerse en die aanvaarding van 'n nuwe diskoers is nie eenvoudig of maklik nie. Dit gaan met wroeging gepaard, dit gaan met onsekerheid gepaard en dit vind geleidelik plaas. Daar is soms 'n teruggryp na die ou, veilige, diskoers. Dit bring 'n botsing van diskoerse mee.

Dit bring selfs ook wrywing met individue mee. Die Kiwi's verstaan nie altyd die diskoerse wat gegeld het in Suid-Afrikaners se lewens en soms steeds 'n rol speel nie. Hierdie botsing word positief en produktief deur die gesin hanteer en dit bring nie net vir hulle groei mee nie, maar ook vir almal om hulle.

'n Bewys dat daar 'n verskuiwing in diskoerse plaasgevind het is die feit dat dit 'n antiklimaks, 'n teleurstelling, was toe eredienste bygewoon is tydens hulle vakansie in Suid-Afrika. *Ja, jy mis dit, maar jy het 'n plaasvervanger gekry. ....dis nie al wat jy nodig het nie.*

.... ek het terugverlang na iets wat ek nie gekry het nie.

Wessel deel ook: *Dit is waar die oorskryf van die storie inkom. Want dit het definitief in my verander. Waar ek 18maande terug nog sterk sou glo het, maar jou Dopper leer is daar.....kan nie sê dit was vir.. om uitverkies te word nie.... want dit is nie so nie, maar... Die Dopperleer was vir my belangrik, want dit was my kaartjie, dit was my sekerheid....*

Baie sterk kom die diskoers na vore dat daar 'n doel is waarom die gesin na Nieu Seeland gekom het, dat hulle 'n roeping hier het, 'n doel het. Hierdie diskoers dien ook as motivering in tye van swaarkry - "Ons is mos hier met 'n doel".

Interessant dat die pastoor wys daarop dat die diskoers van 'n geestelike leier as 'n geroepene van God, onder die meeste Suid-Afrikaners bestaan. *I think the thing about the South African people in general that has made the biggest impact on me is the obvious respect they have for the position I hold in the church. They recognise and respect the calling that God has placed on my life and they show it in many different*

ways.

5.3. Van 'n Positivistiese "Afrikaner" opvoeding van Kinders tot 'n nuwe Postmoderne opvoeding van Kinders;

5.3.1 Kinders moet hulle Plek ken

Spreekwoorde en gesegdes som dikwels diskoerse op. So is 'kinders moet gesien en nie gehoor word nie' en 'hou op om tande te tel en gaan speel', sprekend van 'n opvoedingsbenadering wat gebou is op 'n hiërargiese verhouding.

Hierdie positivistiese stel diskoerse is ingebed in 'n sekere siening van 'n kind. 'n Kind moet gesag aanvaar. Kennis (akademies en lewenskennis) is absoluut en objektief en word aan die kind oorgedra. Die kind moet sonder enige bevraagtekening die kennis aanvaar en internaliseer. Daar is nie ruimte vir alternatiewe opinies nie.

Daar is nie ruimte vir proefondervindelike kennis, praktiese wysheid, nie. Kinders word keuses ontnem. Die ouer, onderwyser, of gesagsfiguur, weet wat die regte keuse is en verwag van die kinders om dit blindelings te aanvaar en dankbaar te wees dat hulle die verkeerde keuse gespaar is.

Stout kinders moet net gedissiplineer word.

Die waarde van die kind word bepaal deur sy/haar akademiese vermoëns. Daarom word kinders met mekaar en die klasgemiddeld vergelyk.

5.3.2 Kiwi kinders met Suid-Afrikaanse ouers

Kinders is 'n fokus in Nieu-Seeland. (Vgl 4.1.1.2 Suid-Afrikaanse indrukke van Nieu-Seeland) Die filosofie tot kinders word deur die volgende stellings, wat in 'n Nieu-

Seelandse skoolportaal hang, opgesom:

There are   Bad Habits
                  Bad Haircuts
                  Bad Grades
                  Bad Days

but there is no such thing as a bad kid.

The greatest gift you can give your kid
is a chance to be one.

Practice positive discipline.

En ook:

From the very beginning of his education, the child should experience the
joy of discovery. - Alfred North Whitehead.

Die diskoers gaan uit van die veronderstelling dat elke kind uniek is, 'n potensiaal het en die beste kans in die lewe verdien. Die kind word geensins minder as 'n volwassene gesien of behandel nie. Kinders word met respek behandel, word ernstig opgeneem en toegelaat om elkeen se eie uniekheid te ontdek, te waardeer en te gebruik.

Billikheidshalwe moet bygesê word dat hulpbronne meer geredelik beskikbaar is in Nieu-Seeland.

Dit gebeur dat die kinders baie vinniger vanuit die diskoerse van die nuwe konteks lewe terwyl ander (Suid-Afrikaanse) diskoerse nog vir die ouers geld.

Maar die negatiewe daarvan het wat ek later in die jaar oor 'n klein dingetjie besef het is: omdat daar nie 'n oom en 'n tannie is of 'n meneer en 'n juffrou is nie, en pa is 'n Afrikaanse woord, het hulle skielik my glad nie meer aangespreek nie. En op 'n dag toe sê ek wag, wag, dis nou 'n foutjie daai. En toe praat ek met die seuns daaroor en hulle het gou weer dit opgevang en my begin aanspreek. Dit was nie net "jy" of "jou" of net hy praat met iemand nie.

Outoriteit, hulle het nie outoriteitsfigure in hulle skool nie. Hulle is almal, dis 'n ouer man maar hy't nie status nie....

En om dit net daar deur te bring, maar wag so bietjie, ek is nog steeds bestuurder van hierdie huis en ek is nog steeds jou pa en ek wil so aangespreek word. Wat ek nie in Suid-Afrika sou hoef

te gesê het vir hom nie, want hy, ... sou maar deel van hom gewees het..... So, dis 'n groot verandering.

Iemand verwoord dit deur te sê ons is Afrikaner ouers met Kiwi kinders en die ouers het dikwels min insig in die lewenswêreld van die kinders.

Omdat die skoolfilosofie en opvoedkundige benadering (veral vir die laerskool) so drasties van Suid-Afrika se sisteem verskil laat dit ouers met 'n ongemaklikheid.

En ons aanpassing by die skool ook, was moeilikerig gewees, omdat, skielik kom ons agter maar die kinders leer nie meer nie. Hulle kry nie 'n papier om te leer en een of ander tyd word daar toets geskryf nie. So, ons het...gevoel ons verloor beheer, want ons het nie geweet wat gaan aan nie.

Maar ek was baie dae in baie groot opstand oor die skole wat skynbaar in niks aangaan nie. En aan die ander kant was dit my en Adriaan se meeste bakleiery oor leerwerk, want ek wil hê hy moet dit 100% ken en hy dink as hy die helfte van dit ken, ken hy genoeg. So, ons het baie daarvoor koppies gestamp. En nou skielik het dit vir hom lekker geraak, want nou is hier 'n ander manier wat hom meer pas.

Die Suid-Afrikaanse opvoedingsbeleid en nuwe kurrikulum beweeg na uitkomsgebaseerde onderrig. Hierdie stelsel is in Nieu-Seeland in werking, is verfyn en het die nodige ondersteunings- en hulpbronne. Uitkomsgebaseerde onderrig werk en bied soveel t.o.v. die ontwikkeling van die totale kind. Dit gaan nie net oor die verkryging van sekere kennis nie.

Daar vind 'n botsing van diskoerse plaas wanneer die Suid-Afrikaanse familie punte wil vergelyk van toetse en eksamens wat in Nieu-Seeland nie geskryf word nie.

Evaluering vind heel anders plaas.

En ons is nou gewoond aan 'n stelsel waar kinders nie gemeet word teen mekaar nie. Jy meet jou kind teen homself. Deon lees Engels op 'n 12jaar vlak, en dis goed genoeg vir my, want hy is nog 10. Adriaan is in 'n spesiale groepie vir sy wiskunde, 'n ekstra boekie.... Dis vir hom goed, hy het gepresteer. Maak nie saak hoeveel ander daar is.... Dis wat ons anders maak in die huis dan ook. Jou hele motivering..... dit help nie jy probeer motiveer om 'n A te kry of 'n B of wat ook al nie.

Skielik moet jy ander motiverings kry. Om 'n ding te bemeester, om beter te raak, om... nuwe dinge te leer.

5.4 **Van 'n Huwelik wat van Eksterne emosionele Ondersteuningsnetwerke gebruik maak tot 'n Huwelik wat Selfonderhoudend is;**

5.4.1 **Alles moet reg wees as Pa huistoe kom**

Wessel en Alet het 'n spesifieke rolverdeling in hulle huwelik. Hy is die broodwinner en voorsiener van die gesin terwyl sy meer die versorger van die gesin is. Die diskoerse wat geld is dat 'n man vir sy gesin moet kan sorg, 'n dak oor die kop, klere aan die lyf en kos in die maag. Hy bring die geld huistoe en Alet bestuur dit.

Hiermee saam gaan die diskoers dat die man die hoof van die huis is, die leier van die huisgesin is.

Alet vind haar tuis binne hierdie diskoerse. *En tog glo ons die Bybel sê die man is die hoof van die huis en hy sal verantwoording doen..... as die hoof van die huis. Dit is tog iets wat ons rêrig glo. Ons het so groot geword, ja, maar ek glo dit nog, vas. Dit is nie iets wat iemand my maklik gaan oortuig....*

Hierdie opmerking is tog ook kongruent met diskoerse, t.o.v. die vrou en haar rol binne die samelewing, gesin en huwelik, wat heers in 'n meer fundamentalistiese teologiese benadering - soos in die Gereformeerde Kerk, waarskynlik die Baptiste gemeente en 'n beweging soos die Promise Keepers.

Sy is die versorger van die gesin en die emosionele termostaat - sy poog om die atmosfeer so konstruktief en aangenaam as moontlik vir almal te maak. Sy vervul haar rol as goeie vrou wat die huishouding waarneem en die primêre versorging van die kinders behartig. Sy ondersteun Wessel en probeer op alle moontlike maniere om druk op hom te verlig en hulle huis vir hom 'n tuiste te maak.

Die feit dat sy nie vir Wessel onnodig wil belas nie, sowel as die goeie verhouding wat sy met haar ouers het veroorsaak dat sy haar ouers as 'n emosionele ondersteuningsnetwerk gebruik. *En dan het ek baie keer my diepste emosies sommer daar gelos want dan is dit al half uitgesorteer as ek huistoe gaan. En baie keer het my ma-hulle eers my emosies hanteer.*

Dit was vir Wessel goed so. *Omdat ons 'n besige en vol lewe gehad het, met baie ekstra dinge, was dit vir ons goed gewees. Jy het jou ouers, jy het jou ondersteuning, wanneer ons by mekaar is fokus ons op die positiewe en gaan aan.*

Maar dit het ook soms gekrap.

Alet het vanuit die diskoers gelewe dat sy haar ouers nodig het, dat sy nie regtig sonder hulle kan nie. Op die vraag: Wat van hierdie verhaal moes jy herinterpreteer, hervertel.....wat moes hervertel word?, is haar reaksie: *Dat ek groot moes word. Ek moes leer dat ek op my eie voete kan staan. Dat ek nie rerig my ma meer so nodig het as wat ek gedink het nie.*

Hulle beskou hulle verhouding as 'n vennootskap. Binne hierdie vennootskap is elkeen seker van sy/haar rol en saam werk hulle as 'n span saam.

5.4.2 **Ons Twee is een**

Tydens die vier maande locum ervaar hulle ook 'n verandering in hulle verhouding. *Alet lag en is vrolik en my werk is weer 'n plesier. Die passie en liefde is weer terug.* Dit dien ook as motivering om die nuwe diskoerse te hanteer.

In die nuwe konteks, geïsoleer van hierdie emosionele ondersteuningsisteme was Wessel en Alet op mekaar aangewese. Die diskoers dat Wessel nie met onnodige dinge belas moet word nie is deur die praktyk verander. Hulle het nou net mekaar want die eerste jaar is daar ook nog nie eintlik intieme vriende nie.

Hulle het 'n hele nuwe dimensie in hulle verhouding ontdek. *Ek dink wat ons bedoel met ons verhouding het verander is dat ons meer op mekaar se emosies ingestel is. Wat ek dink tog op 'n hoër vlak is. Dit klink vreemd..... maar onthou aan daai kan was haar pa en haar ma daar, en ook my ma. Omdat ons 'n besige en vol lewe gehad het, met baie ekstra dinge, was dit vir ons*

goed gewees. Jy het jou ouers, jy het jou ondersteuning, wanneer ons by mekaar is fokus ons op die positiewe en gaan aan. Waar ons nou nuwe emosies in mekaar ontdek, nuwe denkwyses by mekaar ontdek. Hoewel dit uitdagings bied geniet hulle dit en het dit hulle verhouding verryk en verdiep.

Alet ervaar die nuwe diskoers wat konstrueer dat sy onafhanklik kan wees baie positief. Sy ontdek ook talente en aspekte van haarself. *Wonderlik! Ek is so dankbaar daarvoor.*

5.5 Van 'n Gesin met 'n Oorwerkte pa tot 'n Gesin wat Nader aan mekaar beweeg het.

5.5.1 As Broodwinner moet ek goed Voorsien

Wessel is nog altyd 'n betrokke, goeie pa. Die diskoers dat hy as broodwinner moet voorsien en die realiteit van die praktyk het daartoe gelei dat hy soveel ure by die werk deur moes bring dat hy nie so betrokke kon wees as wat hy wou nie.

My gesin het groter en ouer geword en ek het nie altyd die energie gehad om hulle te geniet en te help nie.

5.5.2 Wie jy Is vir jou Gesin is Belangrik

Die gesin het nou 'n fokuspunt geword. Die kinders gryp nou gou na die werkrooster wanneer dit uitkom en skryf die geleenthede op waarheen pa kan saamgaan.

Ons gesinsdinamika het verander. Ons onderlinge verhoudinge het verander omdat ons meer op mekaar aangewese is....

Die diskoers dat dit ons tussen 'n klomp vreemde mense is het aanvanklik 'n invloed op gesinskohesie. Daarby saam is daar die selfopgelegde druk dat hierdie oefening tog net moet werk. Dinge moet net vir ons uitwerk. Dit is 'n te groot en duur skuif wat ons maak en waarheen

gaan ons terug as ons teruggaan? En toe ons vyf eindelijk weer weg is van almal af, toe weet ons yes ons weet ons gaan en hier gaat ons vir die tweede fase en ons weet ons kan. Dit was nogals 'n lekker gevoel. Hierdie hele skuif het definitief ons vyf nader aan mekaar gebring.

En hulle het vriende gemaak. Ons grootste vrese: sal hulle die Engels baasraak, sal hulle nuwe vriende maak. Dit alles het gerealiseer. Die genade was eintlik te veel. Dit is, sjoe, dit maak dit so half maklik om te weet dit is tog die regte ding.